

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An si Pontifex diceret alicui, Esto, v. g. Episcopus Ferrariensis, talis
esset verè Episcopus? Idem est pro Sacerdotio. Et asseritur, quod dum
Pontifex simplici Sacerdoti committit ministerium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

quemlibet ad Sacramentum conferre, quod ipse suscepit. Vnde colligit Ordinatam Clericum mandato Romani Pontificis posse Ordinem ministrare quem ipse habet; & laicum confirmatum posse ex commissione Papæ Confirmationis Sacramentum conferre. Ac proinde secundum Glossam potest Summus Pontifex delegare Diacono, ut Diaconum ordinet, Presbytero ut Presbyterum consecret, & Clerico minori, ut det Ordinem quem ipse suscepit. Quam sententiam Innocentius, & alij videntur approbare in cap. quanto de consue. Sed S. Thomas in 4. dist. 25. quasi. 1. artic. 1. ad 3. aliter sentit, in hunc modum scribens: Papa qui habet plenitudinem potestatis, committere potest non Episcopo pertinentia ad Episcopalem dignitatem, modò illa non habeant immediatam relationem ad Corpus Christi verum, id est quæ ex eius commissione Sacerdos simplex potest conferre Ordines minores, & confirmare, non autem Sacerdos; nec Sacerdos maiores Ordines, qui habet immediatam relationem ad Corpus Christi verum, supra quod consecrandum Papa non habet maiorem potestatem, quam simplex Sacerdos. Hæc ille. Vnde doctrinam Glossæ protulit refello, quoniam mihi videtur cum S. Thomæ doctrina pugnare, & vniuersi S. Thomæ auctoritas maioris momenti est apud me, quam Glossæ sententia. Paludanus loco citato, ait, posse Romanum Pontificem Presbytero delegare, sine committere, ut Episcopum consecret. Durandus loco prædicto, ante Paludanum docuerat hoc dicere absurdum esse, & contra Scripturam sacram. Nam Apostolus ad Eph. 4. cap. 7. scribit, maiorem à minori non benedici: at Episcopus iure diuino est Presbyter superior. Sed dicit Paludanus, Episcopum quamuis maiorem, posse à Presbytero consecrari, non quidem auctoritate, & potestate ordinaria, sed demandata, & delegata à Summo Christi Vicario. Paludani sententiam videtur Capreolus loco prædicto approbare. Dicendum itaque est, non posse Romanum Pontificem delegare Presbyteris, ut Episcopum consecrent; quia diuino iure Episcopus Presbytero superior est, & Ordinis potestatem habet, qua caret Presbyter: ergo eam potestatem Ordinis Presbyter dare non potest, quippe qui eam non habet, sicut nec Diaconus potest etiam Summi Pontificis mandato, vel auctoritate Presbyterum consecrare. Et hæc sententia magis congruit cum iis, quæ dixit S. Thomas loco citato. Vnde omnia superius dicta docet etiam Azorius part. 2. libro 3. cap. 30. quasi. 4. & alij. Et ideo hanc sententiam Calstrus Palauus in 4. tract. 27. punct. 14. num. 12. ubi sic ait: In hac controversia illud pro certo habendum est nemini alteri, quam Episcopo committi Episcopi consecrationem posse; quia cum consecratio Episcopi iure diuino instituta sit ad sacerdotium perficiendum, & compleendum, ob quam causam Episcopus est omnibus Sacerdotibus superior, & supremus Ecclesiæ Ordo, nequit ab alio concedi, quam ab eo, qui in eo Ordine fuerit constitutus. Nam, ut inquit Paulus ad Hebr. 7. minor maiori benedictionem imperitari nequit: nemo enim dare potest alteri, quod in se nec formaliter, nec virtualiter habet. Atque ita tradit Vasquez disput. 243. cap. 4. num. 42. & cap. 6. in princ. aduersus Paludanum in 4. distinct. 7. quasi. 4. art. 3. in 2. opinione, asserentem, etsi sub dubio posse simplici Sacerdoti hanc potestatem consecrandi Episcopum committi, & Aureolus apud Capreolum distinct. 25. quasi. 1. art. 2. in 2. art. cap. 5. de omnibus Sacramentis id asserentem. Et tandem Bernal de Sacram. disput. 49. sect. 3. num. 2. sic asserit: [Certum est Episcopatum non posse conferri validè ab illo qui Episcopus consecratus non est. Ita docent

omnes Doctores contra Syluestrum, qui dixit Episcopum ordinari posse per simplicem Sacerdotem, in aliquo casu, ex commissione Summi Pontificis; verumtamen hoc caret fundamento: illud firmat vera ratio, & auctoritas; nam S. Damasus Papa Epist. 4. loquens de ministro Ordinum, sic scribit: Qui hominum licet more humano loquamur, dare potest quod non habet; Vnde ipse colligit, Corepiscopos qui verè Episcopi ordinati non erant, non potuisse præstare illa quæ sunt propria Ordinis Episcopalis.] Ita ille, & ego.

RESOL. XXVI.

An si Pontifex diceret alicui; Esto verbi gratia Episcopus Ferrariensis, ratio esset verè Episcopus?
Idem est pro Sacerdotio?
Et asseritur, quod dum Pontifex simplici Sacerdoti committit ministerium confirmandi illum consecrat in Episcopum, quamuis hoc non placeat. Ex part. 12. tract. 1. Ref. 26.

§. 1. Videtur affirmatiuè respondisse Felinum in capite de constitut. numero 23. versic. fallit quarto, ex Angelo lib. 2. C. de crim. sacrileg. & lib. 1. C. de sentent. passis, Rebuff. in praxi, part. 2. tit. de Clericis à quibus creentur, num. 9. Iacobat. de Concil. libro 4. quasi. 4. verb. hoc tamen intelligerem. Sed ego puto suprascriptos rem satis obscure tractasse, & nihil aliud docere voluisse nisi hoc videlicet, aliquem posse solo Romani Pontificis verbo Sacerdotem, vel Episcopum constitui, quod attinet ad potestatem iurisdictionis, non Ordinis, ita ut potestatem Ordinis non recipit, sed tantum iurisdictionem Forensam: nam Ordinis potestas nequit sine ordinatione, & consecratione conferri, quamuis Innocentius cap. Presbyter. de Sacrament. non iterum. dicat, credimus, quod nisi essent forma postea inuenta, sufficeret Ordinatori dicere, sis Sacerdos, vel alia æquivalentia verba, quod licet Hostiens. Ioann. And. Abbas, & alij approbent, mihi non placet: est enim facultas Eucharistiam consecrandi, pro viuus, & mortuis offerendi, & alia Sacramenta diuina ministrandi, non ab Ecclesia, sed à Christo instituta, quæ potestas characterem impressum in anima requirit, & postulat. Solum igitur, dicere possunt isti Auctores potestatem iurisdictionis solo verbo à Romano Pontifice posse concedi; & hoc verum est, nam si prudens, ac volens Pontifex eam concesserit, data censetur? nam hoc ipso, quod Titium certæ Ecclesiæ, Episcopum sciens, ac volens nominat compellatiuè, potest illi conferre potestatem iurisdictionis, qua Titius possit illius Ecclesiæ beneficia in Clericos conferre, excommunicare, constitutiones condere, ieiunia indicere, dies Festos instituire, & id genus alia. Similiter si velit, potest aliquem Subdiaconum, vel Diaconum in Parochum in certa Ecclesia solo verbo, instituire, qui potestate Ordinis præditus non erit, habebit tamen potestatem iurisdictionis, qua illius Ecclesiæ curam suscipiat, ita ut in ea ceteros Clericos, vel populum gubernare queat, & ea quæ sunt iurisdictionis, & Ordinis potestatem non postulant; præstare, & exequi; quamuis nunc iure Canonico Episcopus, vel quouis alius Ecclesiæ Prælati, iurisdictionem non acquirat sine Pontificis litteris, quibus Ecclesiæ sibi collatæ possessionem apprehendat. Et hæc omnia optimè obseruat Azorius tomo secundo, libro tertio, capite 30. quasi. 1. Vnde ex his

Sup. cont. 60
in hac Ref.
vsque ad ult.
ejus & Car.
muelis diffi.
in to. 3. tr. 1.
Refol. 61. à
princ. vsque
ad §. ult. ex
clusiue.

W A
nia
IV V
II

mihī non placet doctrina doctissimi, & amicissimi Caramuelis in tract. *Fundamentalis*, num. 1290. aliterentis, quod dum Pontifex simpliciter Sacerdoti committit ministerium confirmandi, illum consecrat Episcopum; nam hoc esset conferre ordinem, & characterem Episcopalem, absque applicatione alicuius materiæ, sed hoc dicere est absurdum. Ergo.

RESOL. XXVII.

An in consecratione Episcopi de iure Diuino requirantur tres Episcopi?
Et sententia negatiua afferitur. Ex part. 12. tract. 1. Refol. 27.

§. 1. **C**ertum est requiri de necessitate præcepti. Difficilis est an requirantur de necessitate Sacramenti. Et ex Granada, & aliis sententiam negatiuam ego adduxi in part. 8. tract. 1. quibus nunc addo Layman lib. 80. tract. 9. cap. 5. num. 1. Hugolinum de *potestat. Episc.* cap. 2. num. 5. Phocium tom. 2. lib. 3. cap. 30. quest. 2. Valentiam tom. 4. dispus. 9. quest. 3. punct. 2. Probatur ex *Can. 1. Apostolorum*, ubi dicitur Episcopum debere à duobus, vel tribus Episcopis ordinari. Idemque habetur apud Clementem Romanum lib. 3. *Constitutionum* cap. 10. Si autem semel constet ad valorem Ordinationis non esse necessarios tres Episcopos, nulla ratio est, quæ cogat affirmate vnum Episcopum non sufficere. Supponi enim videtur hoc ipsum in Concilio Arausicano I. cap. 21. dum statuitur, quod si duo Episcopi præsumperint aliquem inuitum Episcopum facere (inuitus intelligitur non omnino, sed aliquo modo, alioqui non valeret ordinatio) vterque Episcopus ordinans deponatur, & in locum vnus substituat, qui vim passus est: pro loco verò alterius alius ordinetur, ubi supponitur Episcopum verè ordinari à duobus Episcopis. Supponere etiam videbatur hoc ipsum sanctus Simon Cananeus Episcopus, qui teste eodem Clemente lib. 8. *Constitutionum* cap. 27. aliis 33. permittebat ordinationem Episcopi fieri à duobus, vel à tribus, Ordinatam tamen ab vno, decreuit deponendum simul cum Ordinate. Omnis autem depositio supponit gaudium, aut statum à quo quis deponendus sit: nemo enim deponitur ab eo gradu, aut statu in quo non est. Ergo, &c. Et quidem pro hac firmanda sententia argumentum ex Apostolorum tempore defumitur: neque enim est probabile eo tempore, quo rari Episcopi inter se conueniebant, & soli, vt plurimum Apostoli cum aliquo, vel Presbytero, vel Diacono per vniuersi Orbis Regionem discurrerent, Episcopos omnes, qui ab Apostolis ordinati dicuntur, à tribus ordinatos fuisse, cum eorum plures ab vno tantum Apostolorum memorentur ordinati. Confirmatur primò, quia Canon primus Apostolorum à duobus, vel tribus Episcopis consecrandum præcepit Episcopum; *Episcopus à duobus, vel tribus Episcopis ordinatur.* In quem Canonem Zonaras, & Balsamum permissam eo Canone inferunt, quæ à duobus solum peragatur Antistitis consecrationem, quæ illatio optima est: si enim à duobus, aut tribus præcipit Episcopum ordinari, à duobus permittit. Secundo, quia Constitutiones Apostolicæ clarius adhuc id docent, dum in necessitate factam, vel ab vno consecrationem Episcopalem, tanquam validam, ac legitimam admittunt, prout cuius verba Constitutionum intuenti, ac legenti, facillè constabit; *Ego Simon Cananeus constituo à quot Episcopis debeat ordinari Episcopus, scilicet à duobus, aut tribus Episcopis;*

Adduxit in Ref. quæ nunc est in tom. 3. tr. 1. Ref. 51. §. 2. & seqq. & hic infra lege duas Ref. seqq. & ex Ref. 59. §. Que la consecration. & Ref. 125. & in to. 1. tr. 3. cursum in Ref. 12. & in tom. 9. tr. 9. Ref. 2. breuiter in fine.

si vero aliquis ab vno Episcopo Ordinatus fuerit, tum is qui ordinatus est, tum is qui eum ordinauit deponatur. Quod si necessitas coegerit ab vno ordinari, quod propter perfectionem, aut aliam causam plures adesse non possint, afferatur decretum commissionis plurium Episcoporum. Ex iis enim verbis deduco primum præceptum non fuisse hoc tempore, nisi duorum, aut trium Episcoporum in Antistitis consecrandis præsentiam, duos itaque sufficere: alterum, qui ab vno consecratus fuisset validè consecratus: vt potè qui de statu suo deiciendus decernatur æquè, ac ordinator: tertium, in necessitate licuisset etiam ab vno consecrati Episcopum dummodo aliorum consensu accederet, proindeque ex iis aperte concluditur trium Episcoporum præsentiam consecrationi Episcopali substantialem non esse, nihilque obesse quin absque ea state ipsa possit. Denique, quia D. Dionysius ubi explicat Episcopalem consecrationem, vnus tantum Episcopi consecrantis meminit: at probabile non est eum essentialem ordinationis ritum omisisse.

RESOL. XXVIII.

Alia sententia proponitur asserens ternarium numerum Episcoporum esse de iure diuino. Ex part. 12. tract. 1. Refol. 28.

§. 1. **S**ed his non obstantibus alij asserunt, quod vnus Episcopus solus nec habet ordinariam potestatem de iure diuino ad alterum ordinandum in Episcopum, neque ordinari potest Episcopus validè ordinari, nisi à tribus aliis Episcopis. Ita Bellarminus lib. 4. de *notis Ecclesie*, cap. 8. & Vasquez dispus. 24. & alij. Probatur primò id quòd Apostoli, & deinde Ecclesia seruauerunt in ordinatione Episcopi sacramentali, receperunt illud à Christo Domino, sed Apostoli, & Ecclesia seruauerunt, vt Episcopus ordinaretur per tres Episcopos, &c. Probatur minor ex 1. ad Timoth. 4. num. 14. *Noli negligere gratiam, quæ est in te, quæ data est tibi per Prophetiam cum impositione manuum Presbyterij.* Nam in hoc loco Presbyterium significat ceterum Episcoporum manus impositionem, consequentia verò probatur, quia quod est institutum à Christo censetur essentiale Sacramento, tam Ordinis, quam alij cuiuscumque Sacramento. Probatur secundò ex S. Aniceto Papa in Epistola ubi disserit de Ordinatione S. Iacobi Minoris in Episcopum Ierosolymitanum illis verbis: *Si autem vnus minus quam à tribus Apostolis tantum viri sui Ordinatus Episcopus, patet profecto eam formam instituitur Domino tradidisse, non minus quam à tribus Episcopis debere Episcopum ordinari.* Vbi aduerte illud, instituitur Domino. Item historiam illam de Ordinatione S. Iacobi esse veram, & acceptam, ex multis Autoribus, vt supra atulimus. Probatur tertio, quia S. Damascus Papa Epistola. 4. in tom. Conciliorum ex eo probat. Corepiscopos non esse veros Episcopos, neque posse conferre omnes Ordines, quia illi fuerant ordinati, siue instituti ab vno tantum Episcopo, si autem foret valida ordinatio Episcopi ab vno Episcopo facta, illud argumentum S. Damasci nullum esset. Idem docet Ioannes Papa III. in Epistola quæ habetur tomo 2. Conciliorum, verbis illis: *Omnia quacumque maxima Concilia affirmant, illum non esse Episcopum, qui minus, quam à tribus Episcopis: Metropolitanis, etiam, auctoritate, fuerit factum.* Concilia plura, vt Nicænum, Carthaginense, Arelatense refert Vasquez citatus, & alij Recentiores Et hæc omnia docet Bernal de Sacramento. dispus. 49. §. 1.